

Nieuwsbrief Verkiezingen

Europees Parlementsverkiezing 2024
Nieuwsbrief 10

12 maart 2024

Via deze nieuwsbrief informeert het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) gemeenten over actuele ontwikkelingen rond de organisatie van de Europees Parlementsverkiezing.

In deze nieuwsbrief

- Informatievoorziening Europees Parlementsverkiezing
- Geprivilegieerde kiezers
- Digitale overdracht verkiezingsbestanden
- Toegankelijkheid
- Stembureaus van andere EU-lidstaten
- Webinar experiment nieuw stembiljet
- Evaluatie Tweede Kamerverkiezing 2023

Informatievoorziening Europees Parlementsverkiezing

Nieuwe documenten op de toolkit verkiezingen

Op de toolkit verkiezingen (www.verkiezingentoolkit.nl) staan de volgende (nieuwe) zaken:

- [Handout stembureau-instructie voor de dag van stemming](#) en [Brochure geldige identiteitsbewijzen](#).
- [Bundel factsheets vaststelling verkiezingsuitslagen](#): in deze bundel zit ook de handreiking publicatie processen-verbaal en de factsheet optelfouten en waarschuwingen OSV2020 voor gemeentelijk stembureaus (GSB).
- E-learning stembureauinstructie (stembureauinstructie.nl) voor stembureauleden. In de e-learning is onder andere aandacht voor toegankelijke verkiezingen en het invullen van het proces-verbaal. Stembureauleden sluiten de e-learning af met een toets. Ronden zij die succesvol af? Dan kunnen, zij een certificaat afdrukken.
- De processen-verbaal op de verkiezingentoolkit zijn definitief voor de Europees Parlementsverkiezing.

De Handout stembureau-instructies en de Brochure geldige identiteitsbewijzen worden op korte termijn bij de gemeenten bezorgd.

Specificaties van stembescheiden

De specificaties van de stembescheiden (stempas, kiezerspas, schriftelijke volmacht en de achterkant van het stembiljet) zijn per beveiligde mail (secure transfer) verstuurd aan de projectleiders verkiezingen. Heeft u deze niet ontvangen? Neem dan contact op met postbus.verkiezingen@minbzk.nl.

Factsheets ondersteuningsverklaringen

In aanloop naar de Europees Parlementsverkiezing vragen politieke partijen kiezers om een ondersteuningsverklaring af te leggen bij hun gemeente. Medewerkers met verschillende functies in de gemeente hebben een rol in dit proces. De Kiesraad heeft 3 factsheets gemaakt voor de volgende medewerkers:

- Factsheet met FAQ voor frontofficemedewerkers van Burgerzaken en het KCC
- Factsheet met FAQ voor medewerkers aan de receptie
- Factsheet met FAQ voor medewerkers verkiezingen

U vindt de factsheets op de [verkiezingentoolkit](http://verkiezingentoolkit.nl). Per factsheet zijn er 2 versies:

- een versie in de huisstijl van de Kiesraad
- aanpasbaar Word/ODT-bestand met alle factsheets en de inhoud van de FAQ.

Deze laatste versie kunt u aanpassen aan de werkwijze van uw gemeente.

Digitale inloopsprekuren voor projectleiders

Vanaf week 17 (22 april) zijn er weer inloopsprekuren. Hier kunt u vragen stellen aan de Kiesraad, aan BZK of aan andere gemeenten. In elk inloopsprekuren bespreken we onderwerpen die op dat moment relevant zijn. Projectleiders verkiezingen krijgen een uitnodiging. Er zijn 3 rondes van inloopsprekuren: in week 17, week 20 en week 22. De indeling is per kieskring op een vast moment in de week.

Kunt u echt niet op dat tijdstip? Neem dan u contact op met verkiezingen@kiesraad.nl. We kijken dan of we u bij een andere kieskring kunnen indelen.

Veiligheidsbriefings voor gemeenten

Wilt u meer weten over thema's als digitale veiligheid, maatschappelijke onrust en desinformatie? Kom dan naar de veiligheidsbriefing voor gemeenteambtenaren eind april. Projectleiders verkiezingen, CISO's en communicatieadviseurs/woordvoerders krijgen hier een uitnodiging voor.

Geprivilegieerde kiezers

In eerdere [nieuwsbrieven](#) bent u geïnformeerd over het feit dat aan de verkiezing voor het Europees Parlement (EP-verkiezing) ook (kiesgerechtigde) onderdanen van andere lidstaten van de Europese Unie kunnen deelnemen, als zij zich registreren met een Y-32 formulier. Ook bent u verzocht deze personen actief aan te schrijven met de vraag of zij zich met een [Y 32-formulier](#) willen registreren voor deelname aan de verkiezing van de leden van het Europees Parlement (tenzij zij zich al eerder registreerden).

Wij attenderen u erop dat dit ook geldt voor geprivilegieerde kiezers die in uw gemeente wonen. Dit zijn inwoners die op verdragsrechtelijke gronden niet hebben laten inschrijven in de BRP. Deze mensen mogen ook stemmen voor de EP-verkiezing als zij de nationaliteit hebben van een EU-lidstaat en voldoen aan de voorwaarden van art. Y 3 van de Kieswet.

Weet u of denkt u dat in uw gemeente geprivilegieerde kiezers wonen? Dan kunt u, net als bij eerdere verkiezingen, de gegevens van deze personen opvragen bij het ministerie van Buitenlandse Zaken, Directie Protocol en Gastlandzaken. U kunt deze personen dan aanschrijven met de vraag of zij zich willen registreren voor deelname aan de verkiezing.

Stuur hiervoor een e-mail naar dpg-service@minbuza.nl. Zet in de e-mail een mobiel nummer. U krijgt een sms op dit nummer met een wachtwoord voor de verzending van deze informatie.

Registreert een geprivilegieerde zich via een Y-32-formulier? Dan vindt er een uitwisseling van hun persoonsgegevens plaats met de EU-lidstaat van herkomst. Dit voorkomt dubbel stemmen. Voor andere niet-Nederlandse EU-burgers gaat dit via een selectie uit de BRP. Voor de geprivilegieerden kan dit niet via de BRP.

Meld de registratie om te stemmen door geprivilegieerde kiezers in uw gemeente daarom via postbus.verkiezingen@minbzk.nl. Dan kan de benodigde gegevensuitwisseling plaatsvinden.

Digitale overdracht verkiezingsbestanden

De digitale overdracht van verkiezingsbestanden bij de Europees Parlementsverkiezing gaat via 2 platforms: 'OSV2020 en Publieke sleutels'. Vanaf half mei kunt u OSV2020 downloaden. Tijdens de installatie van OSV2020 wordt een bestand met een publieke sleutel aangemaakt. Deze publieke sleutel plaatst u op het platform. Het hoofdstembureau en het centraal stembureau gebruiken de publieke sleutel om de tellingsbestanden van de gemeente in te lezen in OSV2020.

De overdracht van de digitale bestanden met uitkomsten op gemeenteniveau aan het hoofdstembureau en aan het centraal stembureau, gaat via het platform 'Teluitslagen'.

Begin april krijgt u uitgebreide informatie over het gebruik van de platforms en over het aanleveren van de contactgegevens van de gebruikers.

Toegankelijkheid

Regels hulp stemhokje

Sommige stembureauleden weten niet goed wat de regels zijn voor hulp in het stemhokje. Hierdoor wordt hulp in het stemhokje soms niet toegestaan, terwijl kiezers hier wel recht op hebben. Dit blijkt uit een rapportage van het Meldpunt Onbeperkt Stemmen van de organisatie Iederin (<https://iederin.nl/stemmen-wordt-toegankelijker-maar-het-moet-nog-beter/>).

In de stembureau-instructie van het ministerie van BZK op de verkiezingentoolkit wordt uitgelegd wanneer hulp in het stemhokje wel en niet is toegestaan. Voor alle duidelijkheid vindt u de regels hieronder op een rijtje.

- Mensen met een lichamelijke beperking mogen in het stemhokje hulp krijgen van iemand die zij zelf kiezen (art. J 28 Kieswet). Dat kunnen bijvoorbeeld mensen in een rolstoel zijn of mensen met een visuele beperking. Maar ook kiezers met een andere lichamelijke beperking, zoals de ziekte van Parkinson. Zij mogen dus iemand in het stemhokje meenemen voor hulp bij het uitbrengen van hun stem.
- Andere kiezers mogen geen hulp in het stemhokje krijgen, maar wel buiten het stemhokje. Als zij vragen hebben kunnen stembureauleden buiten het stemhokje uitleg geven. Bijvoorbeeld over het stemmen en het gebruik van het stembiljet. Dit is bijvoorbeeld voor mensen met een verstandelijke beperking of mensen die moeite hebben met de Nederlandse taal.

In het kort:

- Kiezers met een fysieke beperking → hulp in het stembokje door iemand naar keuze mag
- Alle andere kiezers → geen hulp in het stembokje, wél hulp buiten het stembokje

Wij vragen u om stembureauleden op deze regels te wijzen. Zodat iedereen die recht heeft op hulp in het stembokje hier ook gebruik van kan maken. En zodat iedereen die geen bijstand in het stembokje mag ontvangen, hulp buiten het stembokje krijgt aangeboden.

Prokkelduo's

Stichting Prokkel gaat door met het project waarbij iemand met een (licht) verstandelijke beperking actief is als stembureau lid, samen met een ander stembureau lid, het 'maatje'. Het doel is bij te dragen aan een inclusieve samenleving. Het project laat zien dat mensen met een verstandelijke beperking meer zijn dan hun beperking en van betekenis willen en kunnen zijn in de samenleving. Het vergroot tegelijkertijd hun interesse voor democratie en het stemrecht, zowel bij henzelf als bij mensen in hun omgeving. BZK steunt dit initiatief. Bij de afgelopen verkiezing hadden meer dan 190 gemeenten hier positieve ervaringen mee. Veel van deze gemeenten willen hebben aangegeven bij de aankomende verkiezing ook weer deel te willen nemen aan dit initiatief.

Meer informatie en hoe u kunt meedoen staat op de website van Stichting Prokkel:

<https://www.prokkel.nl/inclusieve-stembureaus/>. Heeft u vragen? Neem dan contact op met Marian Geling, landelijk projectleider van de Stichting Prokkel via: marian@prokkel.nl of 06-27057594.

Stembureaus van andere EU-lidstaten

Mogelijk doen EU-lidstaten via hun ambassades een verzoek aan gemeenten tot het openen van een stembureau voor de EP-verkiezing voor hun onderdanen. Deze in Nederland wonende onderdanen (die niet als kiesgerechtigde in Nederland geregistreerd staan, conform art. Y 32 van de Kieswet) kunnen dan daar stemmen. Als gemeente wordt u aangeraden hieraan mee te werken. Dit houdt in dat u meedenkt over een geschikte locatie en eventuele maatregelen voor crowdcontrol. De ambassade van de EU-lidstaat regelt zelf de bemensing en materialen voor het stembureau en betaalt eventuele kosten (zoals locatiehuur). Het gaat in zo'n geval om een buitenlands stembureau voor de EP-verkiezing. Dit betekent dat het college B&W of de gemeenteraad hier niet over hoeven te besluiten. De EU-lidstaat of ambassade informeert zelf zijn onderdanen over deze stembureaus in Nederland.

Komt er een stembureau van een andere EU-lidstaat in uw gemeente? En wilt u hier informatie over geven? Dan adviseren wij u om in elk geval het volgende te vermelden:

- 1) Stemmen in dat kiesbureau kan alleen door onderdanen van de lidstaat die in die lidstaat kiesgerechtigd zijn. Zij mogen dus niet als kiesgerechtigde in Nederland geregistreerd staan.
- 2) Dubbel stemmen is strafbaar.

Daarnaast het verzoek om het volgende door te geven aan het ministerie van BKZ via postbus.verkiezingen@minbzk.nl:

- naam van de EU-lidstaat.
- locatie van het stembureau.
- datum waarop het stembureau open is.

Dit geeft het BZK een compleet beeld van alle stembureaus van EU-lidstaten bij de EP-verkiezing.

Webinar over het experiment nieuw stembiljet

Op 11 maart jl. heeft de minister van BZK vijf gemeenten aangewezen die op 6 juni 2024 zullen deelnemen aan het experiment met een nieuw stembiljet. Dit zijn Alphen aan den Rijn, Boekel, Borne, Midden-Delfland en Tynaarlo. Deze gemeenten zijn in samenwerking met het ministerie van BZK druk bezig met de voorbereiding van dit experiment. Al sinds 2012 wordt er door het ministerie van BZK gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuw stembiljet.

Bent u geïnteresseerd in de ontwikkeling van het stembiljet en in het experiment? Neem dan deel aan het webinar, georganiseerd door het ministerie van BZK in samenwerking met de NVVB, op donderdag 25 april van 10:30 tot 12:00 uur. Hierin komen de aanleiding en de vormgeving van het stembiljet, de uitvoering van het experiment en de communicatie aan de kiezer aan de orde. Ook blikken we vooruit naar de mogelijke vervolgstappen. Aanmelden voor het webinar kan via de NVVB: <https://portal.nvzb.nl/webinars>.

Evaluatie Tweede Kamerverkiezing 2023

Evaluatieadvies Kiesraad

Na iedere verkiezing komt de Kiesraad met een evaluatieadvies. In het evaluatieadvies van de Tweede Kamerverkiezing 2023 constateert de Kiesraad dat de verkiezing in het algemeen goed is verlopen en dat de uitslag betrouwbaar is. Tegelijk blijkt dat voor een goede uitvoering van de nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen structureel meer capaciteit en expertise nodig is. Lees het advies hier:

<https://www.kiesraad.nl/actueel/nieuws/2024/03/12/evaluatie-tweede-kamerverkiezing-organisatie-verkiezingen-vraagt-aandacht>.

Evaluatie BZK

Het ministerie van BZK neemt onder andere het evaluatieadvies van de Kiesraad en de evaluatiebrief van de NVVB mee in de eigen evaluatie. De minister van BZK stuurt die uiterlijk op 1 april aan de Tweede Kamer.

Contact of aan-/afmelden voor deze nieuwsbrief

Heeft u vragen over de aankomende Europees Parlementsverkiezing? Neem dan contact op met het Informatiepunt Verkiezingen. Het informatiepunt is op werkdagen bereikbaar tussen 9.00 en 17.00 uur. Dat kan via e-mail (informatiepunt@kiesraad.nl) en telefoon (070 - 426 73 29). Het informatiepunt is een gezamenlijk initiatief van het ministerie van BZK en de Kiesraad.

Heeft u een collega voor wie deze nieuwsbrief ook interessant is? Of wilt u zich afmelden? Stuur dan een e-mail naar postbus.verkiezingen@minbzk.nl